

Kapitel 14

1. Forslag og anbefalinger

De to faste udtryk V たほうがいいです og V たらどうですか kan bruges til at give råd eller komme med forslag. Vi har allerede i kapitel 6 mødt det første, og vi har talt om det andet i forbindelse med [konditionelle partikler](#). Hvis man kan spørge om råd kan man bruge den faste vending どうすればいい (bogstaveligt 'Hvis jeg gør hvordan er det godt?').

Et andet fast udtryk, der involverer ば, er V ばよかった – som betyder 'bare jeg havde V', 'Jeg ville ønske, jeg havde V'. Den kan både efterfølge affirmative og negative former, og kan bruges både med reference til egne og andres handlinger:

宿題をすればよかった。
フグを食べなければよかった。
先生はもっとせつめいすればよかったね!

Man bruger ばよかった til at tale om en kontrafaktiske forhold. Hvis man derimod vil tale om noget, der rent faktisk har fundet sted, bruger man det lignende udtryk V てよかった:

宿題をしてよかった。

2. だけ og しか

だけ og しか tilhører den kategori, der kaldes 'kvalificerende postpositioner' – partikler, der kan følge efter flere forskellige ordklasser. Både だけ og しか betyder 'kun', med den forskel, at だけ er neutral, mens しか, som kræver negativ form i verbet, understreger den negative nuance:

リンゴだけ食べた。
Jeg har kun spist æbler.
リンゴしか食べなかった。
Jeg har ikke spist andet end æbler.

(For en mere detaljeret gennemgang af だけ, しか og ばかり se MT s401-402).

だけ kan både følge efter navneord (herunder navneord + partikel), adjektiver og verber (både nutid og datid).

Regler i forbindelse med partikler:

- が og を kan udelades:

お茶だけ(を)飲んだ。

- Når だけ bruges sammen med andre partikler, kan den komme både først og efter dem:

東京だけに行った。

東京にだけ行った。

Desuden indgår だけ i den brugbare faste vending A だけではなく B(も): ikke blot A men også B:

かれはハンサムだけでなく、あたまもいいです。

あのバッグはしゃれただけではなく、安いです。

しか kan kun følge efter navneord, navneord + partikel eller tæller/kvantitetsadverbium (fx すこし).

Regler i forbindelse med partikler:

- が og を **skal** udelades:

つましか知らない。

- に og へ **kan** udelades:

東京(に)しか行かなかった。

- de andre partikler **kan ikke** udelades:

学校でしかべんきょうしなかった。

3. てしまう

Verbernes て form bruges bl.a. til at sætte det pågældende verbum sammen med et såkaldt hjælpeverbium, og på denne måde tilføje det en grammatisk (V ている) eller betydningsmæssig nuance (V してみる). V てしまう betyder:

- at nogen gør noget uden at ville det

- at nogen gør noget færdigt.

Det vil sige, at en sætning som ケーキを食べてしまった kan betyde to ting: 'Jeg kom til at spise kagen' eller 'Jeg har spist kagen færdigt'.